

7. Искусство, искусствознание (85), физическая культура и спорт (75);
8. Библиотечное дело, библиотековедение, научно-информационная деятельность (78);
9. Другие отрасли: СМИ (76); культура (71); наука, науковедение (72); музейное дело, архивное дело (79); религиоведение (86); философские науки (87)

По итогам книговыдачи 2014 года можно сделать вывод, что наибольшим спросом пользовалась литература филологической направленности. Учебников по этой отрасли знаний было выдано 30604 единицы. Далее следуют книги, относящиеся к «другим отраслям» (71, 72, 76, 79, 86 и 87 отделы) – 21262 экз., и общественным наукам – 17584 экз. Четвертую позицию занимают учебники по педагогике – 8560 экз., а пятую – учебники по психологии – 8466 экз. Естественные науки представлены книгами в количестве 1777 экз., а технические – 1191 экз. Наименьшим спросом пользовалась литература, связанная с библиотечными (488 экз.) и искусствознательскими (79 экз.) науками.

В 2015 году общая картина несколько изменилась. По итогам года перед нами следующие показатели: все также лидирующую позицию занимает учебная литература филологической направленности – 26855 (-3749) экз. Книги же по общественным наукам стали пользоваться большим спросом – 21827 (+4243) экз. Далее наиболее популярными для наших читателей оказались учебники по философии, журналистике и культуре – 21664 (+402) единицы. Педагогические и психологические науки заняли прежние позиции с показателями 6919 (-1641) и 6191 (-2275) экземпляров соответственно. С открытием новых специальностей возрос спрос на учебную литературу естественных – 4025 (+2248) и технических – 1504 (+313) наук. Книговыдача по 78 отделу ББК составила 770 (+282) экз., а по 75 и 85 отделам ББК – 266 (+187) экз.

Что касается 2016 года, то уже на данном этапе можно сделать вывод, согласно которому по-прежнему наибольшую потребность читатели испытывают в учебниках филологических отраслей знаний. Это обусловлено тем, что в Мариупольском государственном университете каждый студент, независимо от выбранной специальности, изучает иностранный язык. Кроме того, процент студентов-филологов, согласно государственным образовательным стандартам по специальностям вуза, достаточно велик. Как и раньше, высокий спрос имеют книги общественно-политической направленности, которые помогают студентам разобраться в спорных вопросах политики, экономики, социологии, истории и права. Уверенную позицию продолжает занимать также литература психологического и педагогического характера, так как правильное применение навыков межличностного общения и воспитания является залогом психически здоровой нации.

Специфика вузовской библиотеки состоит в том, что информационные потребности напрямую зависят от изучаемых дисциплин. То есть, дело даже не в индивидуальном интересе или предпочтениях читателей, а в определенном социальном заказе. Таким образом, начиная с частных потребностей, мы плавно переходим к потребностям общественным. И каждый процесс, какую бы сферу он не затрагивал в Украине и мире, так или иначе найдет отражение в изменении информационных потребностей.

Литература

1. Брежнева В.В. Информационное обслуживание: продукты и услуги, предоставляемые библиотеками и службами информации предприятий / В.В. Брежнева, В.А. Минкина. – СПб.: Профессия, 2004. – 304с.
2. Прокопенко Л.І. Інформаційні потреби користувачів обласних універсальних наукових бібліотек України: монографія / Л.І. Прокопенко. – Київ: Вид-во Ліра-К, 2005. – 220с.
3. ББК. Таблица кодов ББК [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.mat.net.ua/yuliya-article/bbk-2015.htm>

УДК 027.02:004.738.5(043)

Назар'єва С.В.

АКАДЕМІЧНА БІБЛІОТЕКА У МЕДІА ПРОСТОРИ: ФОРМИ КОМУНІКАЦІЇ ТА НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ

Бібліотека активно використовує засоби інформаційної комунікації для просування книги, читання та послуг бібліотеки. Формування бази відкритих ресурсів, забезпечення вільного доступу для користувачів, зростання якості інформаційного обслуговування призводить до формування єдиного інформаційного простору та збільшення кількості реальних, віртуальних та потенційних користувачів.

Інформаційний медіа простір академічної бібліотеки має ряд специфічних рис, обумовлених місією сучасної бібліотеки вищого навчального закладу: створити середовище для якісного навчання, викладання та дослідження науковців університету через якісний інформаційний супровід. Сучасна модель розвитку бібліотек ВНЗ акцентує увагу на забезпеченні потреб науковців усіх рівнів - від студентських наукових досліджень до досліджень професорсько-викладацького складу. Актуальним напрямком є налагодження

комунікації з науковцями ВНЗ, консультування щодо створення профілів авторів у GoogleАкадемії, оформлення статей та вибору міжнародних наукових журналів, співпраця із редакціями університетських наукових видань «Вісників МДУ» щодо їх інтеграції у світовий інформаційний простір. Тенденції розвитку сучасної вищої освіти поєднують навчання з науково-дослідницькою роботою, тому академічна бібліотека не тільки реалізує інформаційну підтримку науковців, а й пропонує їм додану вартість у вигляді підготованого до освітньої та наукової діяльності студента. Таким чином, бібліотека стає основою якісних змін у науковому та навчальному процесі університета.

Бібліотека як соціально-комунікаційний інститут реалізує комунікаційну діяльність у формах управління, наслідування та діалогу. Управління як традиційна для бібліотек форма комунікації реалізується через керівництво читанням користувачів бібліотеки, правила користування бібліотекою, каталог та віртуальні рекомендаційні сервіси, заняття з інформаційної культури, видавничу інформаційну продукцію та рекламу фондів та послуг бібліотеки. Наслідування як форма комунікації здійснюється у запозиченні досвіду інших бібліотек та інституцій, обміні досвідом. Але найбільш вагоме значення сьогодні має така форма комунікації як діалог, зовнішня комунікація з користувачем [1; 2]. Саме діалог дозволяє академічній бібліотеці адаптуватися до змін у механізмах передання соціальної інформації, у мотивації поведінки користувачів та їх нових звичках споживання інформації у сучасному медіа просторі. Анкетування користувачів щодо різних напрямків роботи бібліотеки, обговорення у соціальних мережах питань та пропозицій користувачів дозволяє встановлювати зв'язок з ними, вивчати та прогнозувати їхні потреби. Така увага до користувача стає запорукою сталого розвитку сучасної академічної бібліотеки.

Використання нових каналів комунікації, рівноправність у медіа просторі бібліотекаря та користувача приводить до виникнення нових напрямків та форматів взаємодії. Перш за все зміни стосуються формування фонду та структури бібліотеки. Формування фонду документів мультимедіа, виокремлення приміщень під мультимедійні читальні зали або центри, забезпечення комп'ютерами та іншим обладнанням, забезпечення доступу до мережі значною мірою залежить від фінансування. Технічні та програмні можливості мультимедіа бібліотека використовує у просвітницьких масових заходах. Але для академічної бібліотеки найважливіше значення має проведення навчальних заходів, занять з інформаційної та медіа грамотності для користувачів усіх рівнів. Включення цих занять в навчальні плани усіх спеціальностей є нагальною проблемою бібліотек внз. Ще один не розвинутий в Україні, але перспективний напрямок - бібліотечна адвокація, лобювання інтересів бібліотеки у суспільстві. Практично не використовується робота у соціальних медіа для краудсорсинга - запрошення користувачів до вирішення проблемних питань бібліотеки [3]. Це можуть бути питання моделювання простору бібліотеки, переліку послуг, організації заходів тощо.

Сучасна академічна бібліотека має доволі розвинуту систему інформаційного представництва як маркетингового засобу позиціонування бібліотеки в Інтернеті: сайт, блоги, сторінки у соціальних мережах та ін. Урахування діяльності бібліотеки у медіа просторі знаходить відображення у стратегії розвитку бібліотеки. Робота у цьому напрямку регламентується низкою організаційно-розпорядчих документів, таких як «Положення про інформаційне представництво наукової бібліотеки ВНЗ у мережі Інтернет», «Положення про сайт наукової бібліотеки ВНЗ» та ін [2]. Важливою перевагою впровадження цього напрямку є можливість безкоштовно працювати з різними каналами розповсюдження інформації. Задля ефективної комунікації бібліотекарі вивчають характер цільової аудиторії, її потреби, масовість на певних платформах. Робота у медіа просторі потребує підвищення кваліфікації співробітників бібліотеки: вони вивчають web-журналістику, правила створення якісного контенту, вірусний маркетинг [4]. Бібліотеки організують заходи з підвищення медіаграмотності, приймають участь у семінарах, дистанційних курсах, серед яких особливо вирізняються останні роки Школа бібліотечного журналіста (Харківська державна обласна бібліотека ім. В.Г. Короленка) та курс «Куратор змісту» (авторський курс проф. Кухаренко В.М., НТУ «ХПІ»). Робота у цих курсах дозволяє засвоїти не тільки теорію, а й придбати навички роботи на різних платформах, використовувати різні канали розповсюдження інформації, створювати рекламний продукт, налагоджувати комунікацію з користувачем.

Аналіз роботи академічної бібліотеки у медіапросторі доводить, що діалог з користувачем як сучасна форма комунікації позитивно впливає на розвиток бібліотеки. Найбільш перспективними технологіями розвитку бібліотек є медіа-маркетинг та краудсорсинг. Вони забезпечують взаємодію з максимальною кількістю користувачів та створення зворотнього зв'язку, участь користувачів у плануванні та керуванні бібліотекою. Реалізація комунікативної функції бібліотеки у медіа просторі дозволить сформувати такий продукт, який повністю задовольнить інформаційні потреби користувача.

Література

1. Марьина Е.Ю. Библиотека в современном медиа-пространстве: технологии и стратегии развития [Электронный ресурс] / Е.Ю. Марьина // Короленківські читання 2013. «Бібліотеки, музеї, архіви у медіа-просторі регіону»: матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. Харків, 24 жовт. 2013 р. У 2 ч. Ч. 1 / Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка ; [уклад. Н.І. Капустіна; редкол.: В.Д. Ракитянська та ін.]. – Харків, 2014. – С. 64–68. – URL: <http://eprints.rclis.org/23755/1/Maryina.pdf>

2. Назарьева С. В. WEB–журналистика в библиотеке / С. В. Назарьева // Библиотеки Мариуполя: оценивая прошлое, видеть будущее : материалы 4-й городской научно-практической конференции, 29 октября 2015 г., г. Мариуполь / ГБУЗ «ПГТУ» – Мариуполь, 2015. – С. 31-39. - URL: <http://eir.pstu.edu/handle/123456789/7878>

3. Назар'єва С.В. Методика організації інформаційного представництва як маркетингового засобу позиціонування бібліотеки в Інтернеті // Науково-дослідна діяльність наукової бібліотеки Маріупольського державного університету : матеріали III науково-методичного семінару. 26 лютого 2015 р. / ред. А. П. Шакула. – Маріуполь : МДУ, 2015. – С. 45-53. - URL: ndd_NB_MDU_2015.pdf

4. Туева Л.М. Библиотека в контексте социальных коммуникаций // Вестник Кемеровского государственного университета культуры и искусств. – 2014. – №27. – С.211-216. - URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/biblioteka-v-kontekste-sotsialnyh-kommunikatsiy>

УДК 027.02(043)

Натяма С.В.

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКТУВАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ФОНДІВ НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК

Бібліотечна діяльність, яка завжди вважалася лише галуззю культури, нині стає виробничою галуззю, що на етапі формування інформаційного суспільства виконує виробничі, культурні, виховні й освітні функції. Бібліотека розглядається як «складний виробничий комплекс, що об'єднує інформаційні ресурси, які надходять на вхід до системи; безпосередньо виробничий процес, який дає змогу перетворювати інформаційний ресурс у нову якість: інформаційні продукти та послуги, що є результатом функціонування системи» [1, с. 18]. Така тенденція особливо простежується у бібліотеках вищих навчальних закладів, які готують майбутніх фахівців з різних галузей знань та науки, вони накопичують та формують науковий потенціал студентів забезпечуючи при цьому навчально-методичний процес усієї роботи. Тому у процесі виробництва наукова бібліотека вищого навчального закладу виступає як активний виробник і поширювач інформації та знань, центр глобальних інформаційних і наукових комунікацій.

Бібліотека надає широкий спектр інформаційно-бібліотечних сервісних послуг, серед яких: вільний доступ до світових інформаційних мереж; електронна доставка документів; консультаційна допомога щодо пошуку та вибору джерел інформації; надання бібліографічних та фактографічних довідок; вибіркове поширення інформації; надання інформації про склад бібліотечного фонду через довідково-пошуковий апарат.

Одне з головних завдань наукової бібліотеки Маріупольського державного університету – формування бібліотечного фонду відповідно до спеціальностей університету. Фонд бібліотеки має універсальний характер та щорічно комплектується сучасною вітчизняною та іноземною літературою з економіки, права, історії, психології, філології, педагогіки, журналістики тощо. Наукова бібліотека має фонд цінних і рідкісних видань, активно формується фонд на електронних носіях інформації. Фонд періодичних видань становить понад 350 назв, з них 116 фахових видань. Загальна забезпеченість навчальною літературою усіх спеціальностей становить 90 – 100 %.

Специфіка бібліотек ВНЗ полягає ще в тому, що з одного боку, необхідно зберігати фонд бібліотеки, а з іншого – великі масиви навчальної літератури повинні бути надані студентам на період навчання в університеті. Тому питання збереження завжди залишається актуальним.

Збереження документного фонду – є одною з основних задач, без належного виконання якої науковій бібліотеці вищих навчальних закладів не тільки не зможуть повною мірою задовольняти запити користувачів, а й зіткнутися із загрозою їх часткової або повної втрати. Під збереженням бібліотечного фонду розуміється система заходів щодо забезпечення цілісності та нормального фізичного стану документів: створення оптимальних умов зберігання, підтримання необхідного світлового, температурно-вологісного, санітарно-гігієнічного режимів, регулярні профілактичні огляди, систематична чистка фонду, своєчасна реставрація, виховання у читачів дбайливого ставлення до книги.

Робота відділу зберігання фондів є важливим складовим напрямком в роботі наукової бібліотеки Маріупольського державного університету (далі НБ МДУ) щодо забезпечення збереження документів в бібліотеці. Робітники відділу допомагають працівникам бібліотеки організувати процес збереження документів фонду на всіх етапах його організації та використання.

Значний досвід роботи відділу з питань збереження документів був відображений у статтях, методичних матеріалах та пам'ятках. Працівники відділу розробили «Методику вивчення фізичного стану документного фонду НБ МДУ», яка пропонує етапи проведення порядку обстеження фізичного стану та виявлення характеру пошкодження документа, на підставі чого заповнюється Паспорт фізичного стану документа, а загальні відомості про фізичний стан фонду заповнюються в Паспорті збереження документного фонду бібліотеки, що дозволяє отримати загальну картину стану фонду в цілому та

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ**

ДЕБЮТ

*Збірник тез доповідей студентів
історичного факультету*

Маріуполь – 2017

ББК 94 я 43
УДК 08 (063)

Дебют: Збірник тез доповідей студентів історичного факультету МДУ за результатами участі у Декаді студентської науки 2017 / За заг. ред. д.політ.н., проф. К.В. Балабанова, д.е.н., проф. О.В. Булатової. – Маріуполь, 2017. – 151 с.

Редакційна колегія: д.і.н., професор В.Ф. Лисак, к.і.н., доцент І.О. Петрова, к.н.соц.ком., доцент В.О. Кудлай, д.і.н., професор В.М. Романцов, к.політ.н., доцент М.В. Булик, к.політ.н., доцент О.Л. Гільченко, к.і.н., доцент Ю.В. Рябуха, к.політ.н., доцент К.А. Трима, к.і.н., доцент О.С. Цибулько

Матеріали збірника висвітлюють результати науково-дослідної роботи студентів МДУ, які присвячені питанням історії, міжнародних відносин, політології, документознавства, філософії, соціології тощо.

Рекомендовано до друку та поширення мережею Інтернет Радою молодих вчених Маріупольського державного університету

Протокол № 2 від 31.01.2017.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.